

FILMSKI CENTAR CRNE GORE

Aleksandra Božović, direktorka

Edin Jašarović, predsjednik Savjeta

Podgorica, 31.05.2024.

PREDMET: Protest zbog nepodržavanja filmskog projekta "Čovjek koji nije mogao šutjeti", reditelja Nebojše Slijepčevića, koji je osvojio Zlatnu palmu na Kanskom festivalu

Poštovana gospođo Božović i gospodine Jašaroviću,

obraćamo vam se povodom odluke iz 2022. godine o dodjeli sredstava za sufinansiranje manjinskih koprodukcija.

Razočarani smo saznanjem da projekat **Čovjek koji nije mogao šutjeti**, reditelja **Nemanje Slijepčevića** iz Hrvatske, koji je nedavno u velikoj konkurenciji osvojio Zlatnu palmu na 77. Međunarodnom filmskom festivalu u Kanu, nije dobio podršku Filmskog centra Crne Gore.

Posebno je zabrinjavajuće to što **FCCG nije podržao filmski projekat iza kojeg je bio respektabilan stručni tim i koji u fokusu ima suočavanje s ratnom prošlošću**, konkretno **razni zločin otmice putnika iz voza u Štrpcima**, iz februara 1993. godine, u kojem su **ubijena i osmorica crnogorskih državljana**.

Smatramo da **javnost zaslužuje obavještenje o razlozima koji su opredjelili FCCG da ovaj film ne podrži**, kako njegove stručne konsultante koji su dali takav predlog (reditelj i producent iz Srbije **Miloš Avramović**, crnogorski reditelj **Dragutin (Draško) Đurović** i crnogorski glumac **Momčilo Otašević**), tako i Savjet FCCG (**Edin Jašarović**, predsjednik i članovi **Irena Tatar**, **Slaviša Čurović**, **Bogić Rakočević**, i **Danijela Radulović**), koji je podržao takav prijedlog konsultanata.

Prema Pravilniku o sufinansiranju proizvodnje kinematografskih djela, stručne konsultante za filmsku djelatnost predlaže direktor FCCG, a imenuje ih Savjet FCCG, koji i usvaja odluku o njihovim predlozima za finansiranje projekata.

Imajući u vidu da FCCG svojevremeno nije podržao ni drugi projekat slične tematike, o genocidu u Srebrenici, film *Quo Vadis Aida?* rediteljke **Jasmile Žbanić**, a koji je takođe dobio najveća priznanja na međunarodnim festivalima i bio nominovan za Oskara, pitamo **da li je neprepoznavanje ovih filmskih projekata posljedica uvjerenja suprotstavljenih poštovanju ljudskih prava i patnji žrtava ratnih zločina** ili šta je onda drugo razlog za propuste da se podrže ova djela vrhunskog umjetničkog ali i kulturno-istorijskog značaja?

Zabrinjavajući je **nedostatak senzibiliteta** za kinematografska ostvarenja koja imaju potencijal da **osvijeste društvo i podstaknu na suočavanje sa ratnom prošlašću**, da se ona u istom ili gorem obliku ne bi ponovila. Obaveza Filmskog centra, kao najvažnije državne institucije u oblasti kinematografije, treba da bude da podrži upravo ovakve vrste projekata, koji imaju potencijal da djeluju prosvjetiteljski.

Govoriti o ratu kroz umjetnost predstavlja dragocjen način da se istina sačuva od zaborava i da dopre do velikog broja ljudi.

Uostalom, da su oba projekta podržana, to bi znatno doprinijelo i ugledu Filmskog centra Crne Gore.

Ljubazno Vas molimo da obrazložite odluku o tome zašto filmski projekat *Čovjek koji nije mogao šutjeti* nije podržan od strane Filmskog centra i zašto je Savjet jednoglasno stao iza takve odluke Komisije?

Vjerujemo da je **od javnog interesa da dobijemo obrazloženje o kriterijumima i procesu odlučivanja koji su doveli do ovakvog ishoda**. I konačno, očekujemo obavještenje o tome **šta ćete preduzeti da se slični propusti ubuduće ne ponavljaju**, u uvjerenju da Filmski centar nema strategiju da ovakve teme zaobilazi, jer su makar ova dva filma, koje niste podržali, dokazala da imaju nespornan umjetnički kvalitet verifikovan od strane mjerodavnijih međunarodnih stručnjaka, a što nije slučaj sa mnogim projektima koje ste podržali.

U očekivanju obrazloženih odgovora, ali i **utvrđene odgovornosti**, unaprijed zahvaljujemo.

S poštovanjem,

Tea Gorjanc Prelević, Akcija za ljudska prava (HRA)
Daliborka Uljarević, Centar za građansko obrazovanje (CGO)
Ervina Dabižinović, Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA
Velija Murić, Crnogorski komitet pravnik za ljudska prava
Demir Ličina, Udruženje "Štrpci – Protiv zaborava"